Encyclopedia of Economic Law Journal
Homepage: http:// lawecon.um.ac.ir

Research Article
Vol. 29, No. 22, Fall-Winter 2022, p. 289-319

The Role of International law Rules in the Interpretation of Articles of WTO Agreements

Asma Salari[1]
Assistant Professor, Department of Law, University of Zabol, Zabol, Iran
Sasan Seyrafi[2]
Assistant Professor, Department of Public Law, Faculty of Law and Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran

Received: 2022/03/01
Revised: 2022/08/17

Abstract

Implementation of a legal rule requires its interpretation. According to the documents of the World Trade Organization, this should be done based on the customary rules of interpretation in international law. Among the effective components in the interpretation of the organization's agreements are other rules of international law provided that they are relevant and applicable to the relations of the members of the treaty under interpretation. The components of this component are analyzed by examining the opinions of the organization's dispute resolution panel and the opinions of legal scholars in order to answer the important question of whether other rules of international law are actually applied in the interpretation of the organization's documents with the mentioned conditions.

The sources of this research are library and include the reports of jurists, opinions of international authorities and documents of international law, and the research method is descriptive-analytical.

The results of this study show that the Dispute Settlement Body of the organization, mainly with extreme reliance on the text and wording of the rule under interpretation, as well as a narrow understanding of the word "members", are resistant to the effectiveness of other related international law rules that can be applied among members.

1- Corresponding author, e-mail: salari@uoz.ac.ir; asma.salari@gmail.com
2- sasanseyrafi@ut.ac.ir

Keywords: Article 31 (C) (3) of the Convention on Law of the Treaties, Panels and Appeal Body, Interpretation, World Trade Organization

Introduction

Interpretation is a rational activity that is done to understand the treaty correctly and to clarify its meaning and scope. In the current situation of the international community, the right to interpret any legal rule belongs to the authority that has the ability to change or remove that rule. If the interpretation is done by the member states of the treaty and by collective agreement, the interpretation will be authentic, and if this is done by a third party such as judicial authorities, the interpretation will be considered non-authentic. (Falsafi, 2011: 544-547) In the World Trade Organization (Zain after the Organization), according to paragraph 2 of Article 9 of the founding document, the official and valid interpretation is within the jurisdiction of the General Council and the Council of Ministers (with the approval of three quarters of the members), but the Dispute Settlement Body is also obliged to interpret the provisions of its agreements in order to handle claims.

The way of this interpretation is generally stated in paragraph 2 of Article 3 of the " Understanding on Rules and Procedure Governing the Settlement of Disputes ", according to which the provisions in the organization's agreements are transparent according to the customary rules of interpretation of public international law. and the recommendations and decisions of the dispute resolution panel cannot add or detract from the rights and obligations of the governments in the covered agreements.

The organization's dispute resolution panel considered the customary rules of interpretation to be articles 31 and 32 of the 1969 Vienna Convention on Treaties (the successor to the Convention on Treaties), which apply to the interpretation of any treaty, in any field of general international law, and not only to the organization's agreements. (US v. India, WT/DS50/AB/R, 19 December 1997: para.46; EC v. Japan, WT/DS8/AB/R, 4 October 1996: paras. 10-12) among the effective cases in Interpretation (contained in Article 31 of the Convention on Treaties) is any relevant rule of international law that can be applied to relations between members.

The hypothesis of this article is that the effectiveness of international law rules in the interpretation is only in some statements of the dispute resolution panels, and their other statements and actions do not confirm such a thing.

Before starting the research path, it is necessary to mention two points. First; The issue raised in this article is the possibility of influencing the rules of international law on the interpretation of the articles of the organization's agreements, which is different from the application of those rules to disputes. Second, although since 2019, with the actions of the United States in preventing the selection of the members of the appeal panel, the activity of

the dispute resolution panel has been stopped, but the opinions and procedures of panels and appellate body are still of interest to international lawyers, and in the subject of this article, the interpretation of treaties, it is an important part of the presentations. It assigns lawyers to itself.

Anyway, since the interpretation is a single process and affected by various factors, first the generality of the interpretation approach of the Dispute Settlement Body of the organization is explained. Then, it focuses on the factor considered in this article, i.e., "any relevant rule of international law applicable between the members" contained in paragraph C, part three of Article 31 of the Convention on Treaties (after paragraph C.3.31) and by analyzing the positions of panels and appellate body, the effectiveness or ineffectiveness of the rules international law becomes clear in the interpretation of the organization's agreements.

Purpose

Since the integrity of international law requires that all the rules within this system be interpreted in its general framework, this article seeks to examine the effectiveness or ineffectiveness of other rules of international law in the interpretation of trade agreements by examining the opinions of the organization's review boards. conclude the world.

Methodology

The article has been performed based on the descriptive and analytical research method with a comparative approach

Findings

In some cases, the Dispute Settlement Body of the organization have provided some points about clause C.3.31 (including the meaning of the word members) and in some other decisions, they avoided commenting on the meaning of the terms and how to apply this clause and essentially decided on the effect of the external legal rule. From the first category, according to European communities, biotechnological products; The United States - countervailing and anti-dumping customs duties and the European Communities and some member states - noted large civil aircraft. Among the opinions, there are also cases that contrary to the dominant approach, the rule or principle of international law has been considered by the Dispute Settlement Body, such as the United States' decision - Chapter 10 of the Copyright Law in the effectiveness of the Berne Convention for the protection of literary and artistic works, citing the principle State sovereignty over natural resources in the cases of China - raw materials and China - rare earths and the review of several international conventions and documents

such as the Convention on the Law of the Sea in the case of the United States - shrimp to understand the meaning of the term "exhaustible natural resources" in paragraph (g) Article 20 Gat.

In general, the dominant approach of the panels and appellate body is the narrow meaning of the word "members", that is, a rule must be accepted by all the member states of the organization in order to be effective in the interpretation of the organization's agreements. In this part, the reasons of the boards are reviewed.

1) The first argument refers to the definition of the word member in Article 2 of the Treaty Convention, according to which it is a state that has consented to be bound by the treaty and its enforceability, therefore, a rule accepted by all members of the World Trade Organization is included in the interpretation. (Linderfalk, 2007: 177)

Regarding this argument, it can be stated that the meaning contained in Article 2 of the Treaty Convention is not necessarily applied to paragraph C.3.31. On the one hand, the word "member" in Article 2 of the aforementioned convention is singular, and "members" in paragraph C.3.31 is plural. On the other hand, in this agreement, the phrase "all contracting parties" is mentioned twelve times. If the definition of Article 2 of the Convention on Treaties was applied to the word plural (contracting states), the phrase "all contracting parties" would be meaningless.

Also, the word "members" in Article 3, Clause C of the Convention on Treaties is used in such a way that it has the meaning of the parties to an agreement, both government and non-government, while one of the elements of the definition of Article 2 of the said Convention is to be a government, so it cannot be claimed. Kurd, that in all articles of the convention, the word "members" is used in the meaning reflected in Article 2 of that treaty. (McGrady, 2008: 594)

2) Another argument is to follow the logic governing the other clauses of Article 31 of the Convention, in which a procedure or agreement must be included in the interpretation that is approved by all member states. (Dörr, & Schmalenbach, 2018: 610)

In this regard, the review of preliminary works and focusing on the 1966 report of the International Law Commission shows that paragraph C.3.31 was included in Article 31 only because it did not belong anywhere else in the Convention. (McGrady, 2008: 597) Therefore, it is not possible to get a meaning from the other clauses of this article for the term included in clause C.3.31.

3)Another reason is compliance with the principle of satisfaction, which has two dimensions. First, with the effectiveness of an external treaty, the parties to the dispute are burdened with an obligation that they have not consented to. Second, if the petitioner and the respondent are members of an external

treaty and the meaning of the word members is considered as the parties to the dispute, by applying the external rule, the consent of the other member states of the treaty will be disturbed because the rights contained in the organization's documents are related to all members.

In response, it should be mentioned again that the imposition of an obligation on a government that has not expressed its consent is brought up in the category of applying rules outside the organization to the dispute and not in the interpretation of the articles of the agreements. In addition, with this view, the consent of the parties to the dispute who have accepted the external treaty is ignored, as the panel in the decision of the European Communities - Biotechnological Products, the membership of the European Union (sought), Canada and Argentina (sought) in the Convention on Biological Diversity Aside from the institution and only because of the non-membership of the United States, it did not affect the provisions of that treaty, while it could separate the dispute based on the membership of the countries in that treaty.

The second dimension of violation of the principle of consent can be proposed if the type of rights and obligations of the treaty under interpretation are interdependent and comprehensive so that the effect of an external rule is related to the rights of all members. While the nature of the obligations of the organization's agreements is bilateral and not collective. The goal of the world trade system is the freedom of mutual trade among members and is basically rooted in the concessions of the parties. In addition, if the nature of the obligations of the organization's agreements were interdependent and comprehensive, the possibility of suspending the obligations in the dispute resolution system of the memorandum would not have been foreseen.

4) The study group of the International Law Commission in the discussion of fragmentation also believes in applying a broad interpretation of the term "parties" to non-comprehensive treaties with mutual obligations. (ILC Report on Fragmentation of International Law, 2006: paras. 471, 472)

In some decisions (computer equipment and civil aircraft), the Dispute Settlement Body declared the purpose of the interpretation to understand the common intention of the members and, based on this, they called for caution in the effectiveness of the regulations outside the organization in the interpretation**.**

It should be noted that there are three methods of interpretation and the search for the common will of the contracting states is the basis of one of the (theoretical) interpretation methods and is not the only available approach. In addition, establishing a link between the will of the members and the interpretation of the treaty harms the completeness and integrity of the treaty. (McGrady, 2008: 604)

5) Ensuring the integrity of international law is the justification of panels and

appellate body for a narrow understanding of the word members with the explanation that if the word members is interpreted as the parties to the dispute, in each case, depending on the external treaties governing the parties to the dispute, the interpretation of the articles of agreement Letter Organizations differ and this is in conflict with the necessity of uniformity in decision-making and maintaining the integrity of the rules of international law.

If we carefully look at the claim of the panels and appellate body, the narrow approach is in line with the integration of the rights of the organization and not international law, while achieving a unified interpretation of the treaty in the current state of international law is impossible, as the existence of different systems under a treaty (for example, through the right condition), it is conventional. (McGrady, 2008: 601-602)

The last point is that, when the official interpretation of the articles of the agreements is obtained by the majority of three-fourths of the members of the Conference of Ministers and the General Council, according to paragraph 2 of Article 9 of the founding document of the organization, the agreement of all countries is not a condition in the first way in the judicial interpretation. (Franken & Burchardi, 2007:49)

In sum, the narrow interpretation of panels and appellate body on the term members in paragraph C.3.31 is not supported by strong reasons and ignores important considerations of international law.

Conclusion

The interpretation of the treaty by the international judicial and quasi-judicial authorities is not the original interpretation, but it is inevitable to resolve the disputes of the parties, and at the same time, it is a good guide for the main interpreters of the treaties, i.e. the subjects of international law. In the international legal system of trade, the review boards of the organization's resolution pillar are required to apply the customary rules of interpretation. The panels and appellate body consider all three cases of treaty rules, customary rules and general principles of law to be the rules of international law and consider themselves bound to be effective to these rules (with observing the other conditions of Article 31 of the Convention on Treaties). Despite this requirement, the study of reports shows that obstacles have been created by the review boards to enter these rules into the process of interpreting the organization's documents.

In the first place, the Dispute Settlement Body of the organization did not adhere to the interpretation of the United States - Section 301 of the Trade Act and did not apply the components of interpretation as parts of a coherent and comprehensive rule. These references often focus on the context and meaning of words and extract these meanings from general dictionaries. With this method, phrases and terms are interpreted and it is not time to use

other interpretation tools. The text-oriented nature of the panels and appellate body is a serious obstacle to the entry of all three related treaty rules, customary rules and the general principle of rights into the interpretation of the articles of the organization's agreements.

The second obstacle is the meaning that the arbitral tribunals have adopted from the term "members" contained in Article 3.3.3 of the Convention on Treaties, and they practically exclude treaty rules from having an effect on interpretation. Explaining that, the rules of another treaty are considered as relevant rules applicable to the members in the interpretation of the organization's agreements if all the member countries have joined that treaty. In the real world, it is unlikely that there is another comprehensive treaty that more than one hundred and sixty members of the organization are committed to. The continuation of this approach is a clear violation of the statements of the review boards in the gasoline and alcoholic beverages decisions, which declare that paragraph 2.3 of the memorandum of understanding is the interpretation of the rules of the organization's agreements in the space of international law, but with their actions, they make this paragraph meaningless.

Due to the ambiguous consequences that the narrow meaning of the word "members" brings, sometimes panels and appellate body’s distance themselves more or less from it and despite avoiding the interpretation of the word "members", they examine the external agreements in their nature, such as in the case of the European Communities and some non-member countries-planes. A great war took place.

Regardless of the fact that the narrow interpretation of the word "members" in the law of treaties is one of the existing interpretations, one of the reasons for strengthening this approach in the decisions of the Dispute Settlement Body is the incorrect interpretation of Article 31 of the Vienna Convention on Treaties. Since the panels and appellate body are obliged not to increase or decrease the rights and obligations of the governments under the organization's documents according to clause 2.3 of the memorandum, sometimes they consider the content of Article 31 of the Treaty Convention to be the application of the external rule to the dispute, while this article is related to a situation where two rules are called possible. They have the form of becoming. The applicable rule in any dispute is the articles of the organization's agreements, and the rules of other treaties only explain how the obligations of those articles are applied.

In general, the international authorities, including the Dispute Settlement Body of the World Trade Organization, are expected to take steps to strengthen the integrity of the international law system while paying attention to the necessity and content of the general rule of interpretation and its components while interpreting the treaties.

مقاله پژوهشی

نقش قواعد حقوق بین‌الملل در تفسیر مواد موافقت‌نامه‌های سازمان جهانی تجارت

اسماء سالاری[۱]
استادیار گروه حقوق دانشگاه زابل، زابل، ایران
ساسان صیرفی[۲]
استادیار گروه حقوق عمومی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، تهران، ایران

تاریخ دریافت ۱۴۰۱/۰۵/۲۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۸

چکیده

اجرا و اِعمال یک قاعده حقوقی مستلزم تفسیر آن است. طبق اسناد سازمان جهانی تجارت، این امر باید بر اساس قواعد عرفی تفسیر در حقوق بین‌الملل صورت گیرد. از جمله مؤلفه‌های مؤثر در تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان، سایر قواعد حقوق بین‌الملل است مشروط بر آنکه مرتبط و قابل اعمال بر روابط اعضای معاهدهٔ تحت تفسیر باشند. اجزای این مؤلفه با بررسی آراء هیئت‌های رسیدگی رکن حل اختلاف سازمان و نظرات اندیشمندان حقوقی واکاوی می‌شود تا به این سؤال مهم پاسخ داده شود که آیا سایر قواعد حقوق بین‌الملل با شرایط ذکرشده، عملاً در تفسیر اسناد سازمان اِعمال می‌گردند.

منابع این پژوهش، کتابخانه‌ای و مشتمل بر تقریرات حقوقدانان، آراء مراجع بین‌المللی و اسناد حقوق بین‌الملل می‌باشد و روش پژوهش نیز توصیفی- تحلیلی است.

نتایج این بررسی نشان می‌دهد هیئت‌های رسیدگیِ سازمان، عمدتاً با تکیهٔ افراطی به متن و واژگان قاعده تحت تفسیر و همچنین برداشت مضیق از واژه «اعضا» نسبت به اثرگذاری سایر قواعد حقوق بین‌الملل مرتبط و قابل اعمال میان اعضا مقاومت دارند.

واژگان کلیدی: بند ج قسمت سوم ماده ۳۱ کنوانسیون معاهدات، پنل‌ها و رکن استیناف، تفسیر، سازمان جهانی تجارت.

۱- نویسنده مسئول: asma.salari@gmail.com; salari@uoz.ac.ir
۲ sasanseyrafi@ut.ac.ir

مقدمه

تفسیر، فعالیتی عقلانی است که جهت درک صحیح معاهده و روشن شدن مفهوم و دامنهٔ آن انجام می‌پذیرد. در وضعیت کنونی جامعهٔ بین‌الملل، حق تفسیر هر قاعدهٔ حقوقی، متعلق به مرجعی است که توانایی تغییر یا حذف آن قاعده را دارد. اگر تفسیر توسط دولت‌های عضو معاهده و با توافق جمع انجام شود، تفسیر اصیل خواهد بود و در صورت انجام این امر توسط ثالث مانند مراجع قضایی، تفسیر غیر اصیل تلقی می‌شود. (فلسفی، ۱۳۹۱: ۵۴۴- ۵۴۷) در سازمان جهانی تجارت (زین پس سازمان)، طبق بند ۲ ماده ۹ سند مؤسس، تفسیر رسمی و معتبر در صلاحیت شورای عمومی و شورای وزیران (با نظر موافق سه چهارم اعضا) است لکن هیئت‌های رسیدگی رکن حل اختلاف سازمان[1] نیز ناگزیر به تفسیر مفاد موافقت‌نامه‌های آن جهت رسیدگی به دعاوی هستند.

این هیئت‌ها مشتمل بر پنل‌ها[2] و رکن استیناف[3]، صلاحیت اجباری و ترافعی نسبت به شکایت آن دسته از کشورهای عضو سازمان را دارند که مدعی خدشه به منافع ناشی از موافقت‌نامه‌ها توسط عضو دیگر سازمان هستند. (Van den Bossche and Zdouc, 2022: 378) طبیعتاً رسیدگی به هر اختلاف توسط هیئت‌ها، مستلزم تفسیر مواد موافقت‌نامه‌هاست که چگونگی این تفسیر، به صورت کلی در بند ۲ ماده ۳ «تفاهم‌نامه قواعد و رویه‌های حاکم بر حل اختلافات سازمان جهانی تجارت»[4] (زین پس تفاهم‌نامه) آمده است. طبق این بند، مقررات موجود در موافقت‌نامه‌های سازمان، طبق قواعد عرفی تفسیر حقوق بین‌الملل عمومی شفاف می‌شود و توصیه‌ها و تصمیمات رکن حل اختلاف نمی‌تواند چیزی به حقوق و تعهدات دولت‌ها در موافقت‌نامه‌های تحت پوشش بیفزاید یا از آن‌ها بکاهد.

انجام چنین تفسیری، مستلزم شناخت قواعد عرفی تفسیر است. بر اساس نظر دیوان بین‌المللی دادگستری، قواعد عرفی تفسیر در مواد ۳۱ و ۳۲ کنوانسیون وین ۱۹۶۹ در خصوص معاهدات

1- Dispute Settlement Body (DSB)

در اسناد سازمان، آیین‌های مختلفی برای حل اختلاف میان اعضا پیش بینی شده است لکن عموماً اعضا به مذاکره متوسل می‌شوند و در صورت موفقیت‌آمیز نبودن آن، به هیئت‌های رسیدگی رکن حل اختلاف رجوع می‌کنند.

2- Panels

3- The Appellate Body

4- Understanding on Rules and Procedure Governing the Settlement of Disputes (DSU)

(**زین پس کنوانسیون معاهدات**) تدوین شده است. (Guinean-Bissau v Senegal, ICJ, Judgment of 12 November1991: para. 48)[1]

هیئت‌های رسیدگی رکن حل اختلاف سازمان نیز، عرفی بودنِ مواد مذکور را تأیید و آن‌ها را منظور نظرِ بند ۲ ماده ۳ تفاهم‌نامه دانسته‌اند که بر تفسیر هر معاهده‌ای، در هر زمینه‌ای از حقوق بین‌الملل عمومی و نه فقط بر موافقت‌نامه‌های سازمان اعمال می‌شوند. (Venezuela & Bolivarian v. US, WT/DS2/AB/R, 29 April 1996: p. 17; US v. India, WT/DS50/AB/R, 19 December 1997: para.46; EC v. Japan, WT/DS8/AB/R, 4 October 1996: paras. 10–12)

از جمله موارد مؤثر در تفسیر که در مادۀ ۳۱ کنوانسیون معاهدات آمده، هر قاعدۀ مرتبط حقوق بین‌الملل است که بر روابط بین اعضا قابل اعمال باشد. دادگاه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای کراراً از این ظرفیت استفاده نموده و جهت تفسیر مواد یک معاهده به قواعد حقوق بین‌الملل دیگر رجوع کرده‌اند. استناد دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه تحدید حدود مناطق دریایی میان سومالی و کنیا به مواد کنوانسیون حقوق دریاها برای تفسیر بند ششم یادداشت تفاهم منعقده در سال ۲۰۰۹ میان دو کشور (Somalia v. Kenya, ICJ, Judgment of 2 February 2017: para. 89) و یا دیوان اروپایی حقوق بشر در پروندۀ حسن علیه انگلیس به کنوانسیون سوم و چهارم ژنو (Hassan v. UK, ECtHR, App No 29750/09, ECHR, Judgment of 16 September 2014: paras 102–111) از آن جمله است.[2] حال مسئله آن است که هیئت‌های رسیدگی در سازمان چه موضعی نسبت به این عامل تفسیری در بیانات و عملکردشان دارند.

۱- این نظر دیوان در آراء بعدی تصدیق شده است. (Libya v Chad, ICJ, judgment of 3 February 1994: para. 41; Botswana v. Namibia, ICJ, judgment of 13 December 1999: para. 18; Germany v. US, ICJ, judgment of 27 June 2001: para. 99; Mexico v. US, ICJ, judgment of 31 March 2004: para. 83; Legal Consequences of the Construction of a Wall, ICJ, Advisory Opinion of 9 July 2004: para. 94; Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro, ICJ, judgment of 26 February 2007: para. 160; Costa Rica v. Nicaragua, ICJ, Judgment of 13 July 2009: para. 47; Argentina v. Uruguay, ICJ, judgment of 20 April 2010: para. 65; Peru v Chile, ICJ, Judgment of 27 January 2014: para. 57; Nicaragua v. Colombia ICJ, Preliminary Objections of 17 March 2016, para. 33; Somalia v Kenya, ICJ, Preliminary Objections of 2 February 2017: para. 63)

۲- جهت مطالعه مختصر آراء دیوان اروپایی حقوق بشر در این زمینه رجوع کنید به (Dörr, & Schmalenbach, 2018: 605-609)

از حیث پیشینه پژوهش، در ادبیات فارسی دو مقاله با موضوعی متفاوت از نوشتار حاضر، به اثرگذاری قواعد حقوق بین‌الملل در نظام حقوقی سازمان (تفسیر یا اعمال مستقیم) اعتقاد دارند که توسط اعظم انصاری، محمد مهدی حاجیان و محمد شمسایی به رشته تحریر در آمده است.[۱] فرضیهٔ این مقاله، اثرگذاری قواعد حقوق بین‌الملل در تفسیر تنها در برخی بیانات هیئت‌های رسیدگی رکن حل اختلاف است و دیگر اظهارات و عملکرد آن‌ها چنین امری را تصدیق نمی‌کند.

قبل از آغاز مسیر پژوهش، ذکر دو نکته ضروری است. نخست؛ مسئله مطرح در این مقاله، امکان اثرگذاری قواعد حقوق بین‌الملل بر تفسیر مواد موافقت‌نامه‌های سازمان است که امری متفاوت از اعمال آن قواعد بر اختلافات می‌باشد. این خلط بحث گاه در دفاعیات دولت‌ها و حتی گزارش هیئت‌های رسیدگی رکن حل اختلاف[۲] مشاهده می‌گردد. دوم، اگرچه از سال ۲۰۱۹ با اقدامات ایالات‌متحده در ممانعت از انتخاب اعضای رکن استیناف، فعالیت رکن حل اختلاف متوقف شده است لکن آراء و رویه هیئت‌های رسیدگی، کماکان مورد توجه حقوقدانان بین‌المللی است و در موضوع این مقاله یعنی تفسیر معاهدات، قسمت مهمی از تقریرات حقوقدانان را به خود اختصاص می‌دهد.

به هر حال از آنجا که تفسیر فرآیندی واحد و متأثر از عوامل مختلف است، ابتدا کلیت رویکرد تفسیری هیئت‌های رسیدگی تبیین می‌گردد. سپس بر عامل مد نظر این نوشتار یعنی «هر قاعده مرتبط حقوق بین‌الملل قابل اجرا بین اعضا» مندرج در بند ج قسمت سوم ماده ۳۱ کنوانسیون معاهدات (زین پس بند ج.۳۱.۳) تمرکز می‌شود و با واکاوی مواضع هیئت‌های رسیدگی، اثرگذاری یا بی‌اثری قواعد حقوق بین‌الملل در تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان شفاف می‌گردد.

۱- شمسایی، محمد، (۱۳۹۱)، «سازمان جهانی تجارت و نظم حقوقی بین‌المللی»، فصلنامه پژوهش حقوق، شماره ۳۷؛ انصاری، اعظم، حاجیان، محمد مهدی، (۱۳۹۵)، اصول حقوقی و تفسیر مقررات سازمان جهانی تجارت، پژوهش حقوق خصوصی، شماره ۱۴

۲- مانند نظر رکن استیناف در قضیه هورمون جوامع اروپایی (US v. EC, WT/DS26/AB/R, 16 January 1998, paras.124,125) و نظر پنل در قضیه ایالات‌متحده- اقدامات گمرکی جبرانی و ضد دامپینگ (China v. US, WT/DS379/R, 22 October 2010: para. 8.84)

۱.ماهیت و الزامات تفسیر اسناد سازمان توسط هیئت‌های رسیدگی

اجرای قاعده بدون تفسیر میسر نیست و تنها راهنمای هیئت‌های رسیدگی در امر تفسیر، همان بند ۲ ماده ۳ تفاهم‌نامه است که حکم به روشن ساختن مقررات موافقت‌نامه‌های سازمان طبق قواعد عرفی تفسیر حقوق بین‌الملل عمومی می‌دهد و بر عدم کاهش یا افزایش حقوق و تعهدات مقرر در موافقت‌نامه‌ها توسط توصیه‌ها و تصمیمات رکن حل اختلاف تأکید می‌کند.

عبارت «روشن ساختن مقررات موجود» به معنای بیان محتوای یک مقرره به طور کلی و ورای اختلاف تحت رسیدگی است. (Mexico v. US, WT/DS344/AB/R, 30 April 2008: para. 161)

از جمله پایانی بند ۳.۲ تفاهم‌نامه برداشت‌های متفاوتی صورت می‌گیرد در حالی که این گزاره، تنها به تکلیف هیئت‌های رسیدگی اشاره دارد که نمی‌توانند در تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان، حقوق و تعهدات اعضا را تغییر دهند یعنی به طور ضمنی راه را بر کنشگری قضایی[1] هیئت‌های رسیدگی می‌بندد (Van den Bossche and Zdouc, 2022: 252) و برخلاف تصور بسیاری از نویسندگان، حقوق قابل‌اعمال بر قضیه را کم یا زیاد نمی‌کند و در مقام بررسی رابطه موافقت‌نامه‌های سازمان با حقوق موجود یا آتی نیست.

به هر حال عبارت مهم و مد نظر این مقاله در بند ۳.۲ تفاهم‌نامه، تنویر مقررات موافقت‌نامه‌های سازمان طبق قواعد عرفی تفسیر در حقوق بین‌الملل عمومی است که در مواد ۳۱ و ۳۲ کنوانسیون معاهدات تدوین شده است.

طبق مادهٔ ۳۱ آن کنوانسیون، هر معاهده باید با حسن نیت،[2] بر اساس معنای عادی و متداولی که به اصطلاحات در سیاق داده می‌شود و در پرتو موضوع و هدف معاهده تفسیر گردد. سیاق؛ علاوه بر متن شامل مقدمه، ضمایم، توافق‌ها و رویه‌های بعدی است. در کنار این مؤلفه‌ها، معنای خاص عبارات و هر قاعدهٔ مرتبطِ حقوق بین‌الملل که در روابط میان اعضا قابل‌اعمال باشد نیز در

1- Judicial Activism

۲- جهت مطالعه در خصوص نقش اصل حسن نیت در رویه رکن حل اختلاف بنگرید؛ کریمی، سیامک (۱۳۹۹)، مطالعه تطبیقی کاربرد حسن نیت در فرآیند تفسیر موافقت‌نامه‌ها نزد ارکان حل اختلاف سازمان تجارت جهانی، فصلنامه علمی دانشنامه‌های حقوقی، شماره ۷

تفسیر لحاظ می‌شود. ماده ۳۲ کنوانسیون معاهدات نیز وسایل تکمیلی تفسیر چون کارهای مقدماتی و اوضاع و احوال ناظر بر انعقاد معاهده را در شرایطی پیشنهاد می‌دهد که مقصود، تأیید معنای حاصله از ماده ۳۱ کنوانسیون باشد و یا وقتی که تفسیر حاصل از آن ماده؛ مبهم، بی‌معنا یا نامعقول باشد.

چنانچه ملاحظه می شود، معیارهایی در این دو ماده ارائه شده که سؤالی را در ذهن ایجاد می کند؛ چه ارزشی باید به هر معیار تفسیری تعلق گیرد؟

پرسش فوق از این جهت اهمیت دارد که با پاسخ به آن می‌توان دریافت که عامل تفسیری مدنظر این مقاله در طول سایر عوامل تفسیری قرار دارد و بر پایه سلسله مراتب اعمال می‌گردد یا آنکه در عرض دیگر مؤلفه‌ها و همراه با آنان لحاظ می‌شود.

رکن استیناف در رأی ایالات‌متحده –بخش ۳۰۱ قانون تجارت به درستی پاسخ می‌دهد که متن، سیاق، هدف، موضوع و حسن نیت که در مادهٔ ۳۱ معاهدهٔ ۱۹۶۹ آمده است باید به‌عنوان یک کل و قاعده‌ای همبسته دیده شود و نه توالی تعدادی معیار که بر اساس سلسله مراتب اِعمال می‌گردند.(EC v. US, WT/DS152/R, 22 December 1999: para.7.22)

این بیان مترقیانه، اعمال معیارها به نحو متناسب و منطقی را تضمین می کند اما بررسی بیشتر بیانات و عملکرد هیئت‌های رسیدگی، چنین امری را نشان نمی‌دهد. در عمل مبنای تفسیر برای هیئت ها، کلمات معاهده است لذا تفسیر بیش از همه بر متن مبتنی است. (EC v. Japan, WT/DS8/AB/R, 4 October 1996: p. 11)

در همین چارچوب فکری، هیئت‌های رسیدگی برای درک معنای متداول اصطلاحات، رجوع چشمگیری به فرهنگ‌های لغت داشته‌اند تا آنجا که یکی نویسندگان با زبان کنایه بیان داشته که هیئت‌های مزبور، فرهنگ لغت آکسفورد را تبدیل به یکی موافقت‌نامه‌های سازمان کرده‌اند (Quereshi, 2015: 26)یا دیگری استدلال نموده که معنای متداول عبارات در کنوانسیون معاهدات، آن چیزی است که در سیاق معاهده درک شود و سیاق نیز در کنوانسیون تعریف شده است لذا هیئت رسیدگی مجاز نیست از فرهنگ لغت در این زمینه استفاده کند. (Young, 2007:920,921)

این رویه ناصواب تا آنجا پیش رفته است که رکن استیناف به نقد و راهنمایی هیئت‌ها پرداخت و بیان نمود که اگرچه هیئت‌های رسیدگی می‌توانند برای درک معنای متداول اصطلاحات از

فرهنگ لغت آغاز کنند اما باید توجه داشت که این کتاب‌ها لزوماً قادر نیستند به تنهایی سؤالات پیچیده تفسیر را حل کنند زیرا آن‌ها معمولاً تمام معانی را فهرست می‌کنند؛ به عبارت دیگر لغت‌نامه‌ها، راهنمای مهمی هستند اما معنای کلماتی که در معاهدات آمده را ارائه نمی‌دهند؛ لذا هیئت‌های رسیدگی نباید معنای متداول اصطلاحات در ماده ۳۱ کنوانسیون معاهدات را با تعریف ارائه شده توسط فرهنگ لغت مساوی بدانند. (US v. China, WT/DS363/AB/R, 21 December 2009: para. 348) به هر رو هیئت‌ها بر وفاداری به متن و واژگان تأکید دارند و معتقدند نباید به کلمات معاهده چیزی را نسبت داد که در آن نیست یا مفهومی را به توافق افزود که در آن وجود ندارد (US v. India, WT/DS50/AB/R, 19 December 1997: para.46) و یک مفسر باید واژگان را آن گونه که توسط معاهده به کار رفته بخواند و تفسیر کند نه آن گونه که احساس می‌کند باید به کار می‌رفت. (US v. EC, WT/DS26/AB/R, 16 January 1998: para. 181)

هیئت‌های رسیدگی نکاتی را نیز در خصوص سایر عوامل مؤثر در تفسیر ارائه کرده‌اند. سیاق معاهده مشتمل بر متن، مقدمه، ضمایم، اسناد مرتبط و مورد ارجاع در موافقت‌نامه‌های سازمان، توافق مراکش و توافقات بعدی دول عضو است. (Brazil v. EC, WT/DS69/AB/R, 13 July 1998: para.77 et seq.) همچنین تفسیر یک مقرره از موضوع و هدف معاهده نیز اثر می‌پذیرد که برای تعیین آن، باید کل معاهده و نه آن مقرره خاص مدنظر قرار گیرد. (Brazil v. EC, WT/DS269/AB/R, 12 September 2005: para.238) در خصوص توافقات و رویهٔ بعدی نیز رویه‌ای لحاظ می‌شود که مشترک بوده، به‌طور متوالی تکرار شود و موافقت اعضای سند مورد تفسیر را نشان دهد.

اگر در نتیجهٔ اِعمال معیارهای فوق، معنای مقرره کماکان مبهم یا نامعقول باشد، از ابزار فرعی مندرج در مادهٔ ۳۲ کنوانسیون معاهدات استفاده می‌شود. (EC v. Japan, WT/DS8/AB/R, 4 October 1996: para.12, 87)

اصولی چون حسن نیت،[1] اثر مفید،[2] تفسیر به وجهی که کمترین سطح از تعهد را بر دولت

1- Good faith (Australia et al. v. US, WT/DS217/AB/R, 16 January 2003: para.296)

2- ut res magis valeat quam pereal (Antigua and Barbuda v. US, WT/DS285/R, 10 November 2004: para.6.49)

می‌گذارد[1] و توجه به معنای تکاملی عبارات کلی[2] نیز باید مورد توجه مفسر قرار گیرد (Cook, 2015: 276, 277).

در مجموع به‌رغم بیان هیئت‌های رسیدگی در تأثیر عوامل مختلف در تفسیر، این مراجع بیش از آنکه قاعدهٔ تفسیر را به‌صورت یک کل در نظر گیرند، بر متن تمرکز می‌کنند و اگر از متن، معنا دریافت نشود یا قصد بر تأیید نتایج حاصله از متن باشد به سایر معیارها متوسل می‌شوند.[3]

پس از بیان کلیت تفسیر در نگاه هیئت‌های رسیدگی، نوبت آن است عامل تفسیری مدنظر این نوشتار یعنی قاعده حقوق بین‌الملل که قابل اعمال بر اعضای معاهده است، تبیین گردد و اثرگذاری قواعد حقوق بین‌الملل از مجرای آن بر تفسیر مواد موافقت‌نامه‌های سازمان ارزیابی شود.

۲.بند ج قسمت سوم ماده ۳۱ کنوانسیون وین معاهدات

این بند معرف یکی از عوامل مؤثر در تفسیر است یعنی «هر قاعدهٔ مرتبطِ حقوق بین‌الملل که در روابط میان اعضای معاهده قابل اعمال باشد.»

بند ج.۳۱.۳ به جهت حل اختلافات دولت‌ها در سطح گسترده‌تری از حقوق بین‌الملل، عامل تقویت یکپارچگی این نظام حقوقی شناخته شده (ILC Report on Fragmentation of International Law, 2006: paras.479,480) و به نوعی، حقوق بین‌الملل در کل را جزئی از سیاق معاهده نموده است.(Dörr, & Schmalenbach, 2018: 603, 604)

بند موصوف سه رکن دارد؛ قواعد حقوق بین‌الملل؛ مرتبط بودن و قابل‌اعمال در روابط میان اعضا.(China v. US, WT/DS379/AB/R, 11 March 2011: para.307) که در ادامه به

1- dubio mitius (US v. EC, WT/DS26/AB/R, 16 January 1998: fn 154)

2- Evolutionary meaning (India et al. v. US, WT/DS58/AB/R, 12 October 1998: para.153)

۳- مثلاً، رکن استیناف در قضیهٔ میگو- ایالات‌متحده معتقد است وقتی که معنی متن ناکامل باشد یا صحت نتایج حاصله از متن مدنظر قرار گیرد، توجه به هدف و موضوع معاهده در کل، مفید خواهد بود. (India& others v. US, WT/DS58/AB/R, 12 October 1998: para.114) یا در قضیهٔ شرط‌بندی- ایالات‌متحده نیز وقتی مرجع رسیدگی از متن مقرره به نتیجه نرسید، هدف و موضوع گات را در نظر گرفت. (Antigua and Barbuda v. US, WT/DS285/AB/R, 7 April 2005: para.187)

اختصار تبیین می گردد.

«قواعد حقوق بین‌الملل»: صرف نظر از اختلافات نویسندگان[1] در خصوص مصادیق «هر قاعده حقوق بین‌الملل»، پنل در رأی جوامع اروپایی- زیست‌فناوری، قواعد معاهداتی و عرفی را قطعاً ذیل این عنوان دانست اما در باب اصول کلی حقوق تردید نمود (US v. EC, WT/DS291/R, 29 September 2006: para.7.67) لکن رکن استیناف در قضیه ایالات‌متحده- حقوق گمرکی جبرانی و ضد دامپینگ، «قواعد حقوق بین‌الملل» را با منابع حقوق بین‌الملل در بند ۱ ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی مرتبط شناخت و در نتیجه هنجارهای هر سه منبع حقوق بین‌الملل را مصداق قاعده حقوق بین‌الملل در بند ج.۳۱.۳ اعلام کرد. (China v. US, WT/DS379/AB/R, 11 March 2011: para. 308)

«مرتبط بودن»: از نظر هیئت‌های رسیدگی زمانی این وصف احراز می‌شود که موضوع آن قواعد، همان موضوع ماده تحت تفسیر باشد.[2] (China v. US, WT/DS379/AB/R, 11 March 2011: para. 308) و آن قاعده برای حل همان مسئله فنی، حقوقی یا عینی به وجود آمده باشد. (Dörr, & Schmalenbach, 2018: 610)

«قاعدهٔ قابل اعمال»: هنجاری است که در روابط دولت‌های عضو معاهدهٔ تحت تفسیر در موارد مشخصی اعمال می‌شود (Linderfalk, 2007: 178) و قواعد غیر الزام آور را در بر نمی‌گیرد.(Villiger, 2009: 433) حال این سؤال مطرح می‌شود که ویژگی «قابل‌اعمال بودن» در چه زمانی ملاک است؟ زمان انعقاد معاهده یا زمان تفسیر؟

در اجلاس تنظیم بند ج.۳۱.۳ در کمیسیون حقوق بین‌الملل، دو پیشنهاد ارائه شد که عبارت «لازم‌الاجرا در زمان انعقاد معاهده» و یا «لازم‌الاجرا زمان اعمال معاهده» به بند مذکور افزوده شود اما هیچ‌کدام از دو پیشنهاد در کمیته رأی نیاورد. (Linderfalk, 2007: 180,181) از یک سو

۱- شوارزنگر با مستثنی کردن قاعده معاهداتی، قاعده عرفی و اصل کلی حقوق را منظور این بند می‌داند. از سوی دیگر سینکلر اصول کلی حقوق را مشمول این بند نمی‌داند با این استدلال که در این عبارت، کلمهٔ قاعده استفاده شده است و نمی‌توان اصل که معنایی متفاوت دارد را ذیل آن جا داد. برای بررسی نظرات مختلف بنگرید:(Linderfalk, 2007: 177)

۲- این نظر در آراء بعدی نیز تأیید شد. (Guatemala v. Peru, WT/DS457/AB/R, 20 July 2015: para. 5.101 & EC & others v. US, WT/DS316/AB/R, 18 May 2011: para.846)

می‌توان به رأی دیوان بین‌المللی دادگستری در رأی نامیبیا تکیه کرد که تفسیر یک سند حقوق بین‌الملل باید در چارچوب کل سیستم حقوقی در زمان تفسیر انجام شود؛ (Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa, ICJ, Advisory Opinion of 21 June 1971: para.53). در مقابل؛ برخی مسئله را وابسته به اراده دولت‌ها دانسته و معتقدند اگر عبارت مورد تفسیر عام باشد، فرض متعاهدین بر تغییر آن بوده و زمان اعمال مهم است. در دیگر موارد، باید حقوق قابل‌اعمال در زمان انعقاد معاهده در نظر گرفته شود.(Linderfalk, 2007: 180-182) به نظر می‌رسد مراجع قضایی بین‌المللی[1] و اندیشمندان حقوقی[2] به رویکرد نخست متمایلند.

«مورد ملاحظه قرار دادن:[3] در خصوص فعل مندرج در بند ج.۳۱.۳ در حقوق بین‌الملل تعریفی ارائه نشده لکن معنای متداول آن، از «در خاطر داشتن»[4] قوی‌تر و از «اِعمال کردن»، ضعیف‌تر است. (McGrady, 2008: 605) این لحاظ کردن، وظیفه و نه اختیار مفسر است (US v. EC, WT/DS291/R, 29 September 2006: para. 7.69) و طبق نظر کمیسیون حقوق بین‌الملل بدین معناست که وقتی قواعد حقوق بین‌الملل دیگر مرتبط و معنادار باشند، در استدلال حقوقی آمیخته شوند.(ILC Report on Fragmentation of International Law, 2006: para.419)

اصطلاح چالشی و تعیین‌کننده در این بند، «اعضا»[5] است که می‌تواند سه معنا داشته باشد و بسته به هر کدام، قاعده مؤثر در تفسیر متفاوت است؛ قاعده‌ای که بر طرفین اختلاف لازم‌الاجرا باشد، قاعده‌ای که بر روابط برخی دولت‌های معاهده در حال تفسیر لازم‌الاجرا باشد و قاعده‌ای که بر تمامی اعضای معاهده‌ای که تحت تفسیر است، لازم‌الاجرا باشد. (برداشت مضیق)[6]

با توجه به آثار مهمی که انتخاب هر کدام از این معانی در اثرگذاری یا بی‌اثری معاهده بیرونی

۱- به طور مثال دیوان داوری در قضیه Iron Rhine Railway در سال ۲۰۰۵، اصول مدرن حقوق بین‌الملل محیط‌زیست را در تفسیر معاهدات دوجانبه بلژیک و هلند منعقده در سال‌های ۱۹۳۹ و ۱۹۷۳ لحاظ کرد

2- (Villiger, 2009: 433; Dörr, & Schmalenbach, 2018: 604)

3- Taking into account

4- Taking Consideration

5- parties

۶- علت انتخاب وصف مضیق، آن است که در این معنا، سایر قواعد حقوق بین‌الملل مؤثر در تفسیر به حداقل می‌رسد.

در فرآیند تفسیر مواد موافقت‌نامه‌های سازمان دارد، در ادامه برداشت هیئت‌های رسیدگی از واژه اعضا ارائه و بررسی می‌شود.

۳. موضع هیئت‌های رسیدگی نسبت به واژه اعضا در بند ج.۳۱.۳

بررسی آراء هیئت‌های رسیدگی نشان می‌دهد که این مراجع در برخی پرونده‌ها، نکاتی درباره بند ج.۳۱.۳ (از جمله معنای واژه اعضا) ارائه داده‌اند و در برخی آراء دیگر، از اظهارنظر در خصوص معنای اصطلاحات و نحوه اعمال این بند طفره رفته و ماهیتاً در خصوص اثرگذاری قاعده حقوقی بیرونی تصمیم گرفته‌اند. از دسته اول می‌توان به رأی جوامع اروپایی- محصولات زیست فناوری؛ ایالات‌متحده- حقوق گمرکی جبرانی و ضد دامپینگ و جوامع اروپایی و برخی کشورهای عضو-هواپیماهای غیر نظامی بزرگ اشاره کرد. در این قسمت، نکات مهم از بیانات یا مواضع هیئت‌ها (ابتدا سه رأی یادشده و سپس سایر آرا) ارائه می‌گردد تا بتوان در قسمت بعدی مقاله دلایل هیئت‌ها را نقد و بررسی کرد.

۳.۱.جوامع اروپایی - پرونده زیست فناوری

در این پرونده، دولت‌های ایالات‌متحده، آرژانتین و کانادا به اقدامات محدودکننده اتحادیهٔ اروپا بر واردات محصولات ژنتیکی نوترکیب[1] اعتراض کردند. اتحادیه خواستار اعمال کنوانسیون تنوع زیستی[2] و پروتکل کارتاهنا[3] در تفسیر مواد موافقت‌نامهٔ اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی بود چرا که در این اسناد، اصل احتیاط منعکس شده و جواز اقدامات اتحادیه محسوب می‌شد. از میان دول خواهان، آرژانتین و کانادا عضو کنوانسیون تنوع زیستی بودند و پروتکل کارتاهنا را امضا کرده بودند. ایالات‌متحده عضو هیچ کدام از این اسناد نبود. (US v. EC, WT/DS291/R, 29 September 2006: paras.7.58- 7.61) پنل درخواست اتحادیه اروپا را رد کرد و با پذیرش برداشت مضیق از واژه اعضا در بند ج.۳۱.۳، دلایلی در حمایت از این نظر و رد دو معنای دیگر مطرح کرد.

1- Genetically Modified Organisms (GMOs)
2- Convention on Biological Diversity (CBD)
3- The Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity

برداشت مضیق پنل از واژه اعضا مقرر می‌داشت معاهده‌ای در تفسیر لحاظ می‌شود که توسط همه دولت‌های عضو سازمان پذیرفته شده باشد. پنل چنین برداشتی را موجب تضمین و توسعهٔ یکپارچگی در قواعد حقوق بین‌الملل دانست و مستند نظرش را معنی اعضا در بند ز از جزء اول ماده ۲ کنوانسیون معاهدات اعلام کرد. پنل بیان داشت که اگر معنای دیگری مدنظر طراحان کنوانسیون بود، مانند بندهای الف و ب مادهٔ ۳۲ کنوانسیون مورد تصریح قرار می‌گرفت. (US v. EC, WT/DS291/R, 29 September 2006: paras.7.68-7.70)

در ادامه پنل در خصوص معنای دیگر از واژه اعضا نظر داد و اظهار داشت که حتی اگر معنی واژه اعضا را طرفین اختلاف بدانیم باز هم کنوانسیون تنوع زیستی و پروتکل کارتاهنا به جهت عدم پذیرش توسط امریکا در تفسیر مواد موافقت‌نامه اقدامات بهداشتی اثر ندارند زیرا بر اساس اصل رضایت دولت‌ها نمی‌توان موادی را در فرآیند تفسیر وارد کرد که طرفین اختلاف به آن رضایت نداده‌اند.[1] (US v. EC, WT/DS291/R, 29 September 2006: para.7.74)

پنل تعریضی نیز به معنای سوم واژه اعضا زد که همانا قاعده مورد قبول برخی دول عضو سازمان و نه الزاماً دولت‌های طرف اختلاف است. این برداشت ریشه در قضیهٔ ایالات‌متحده- میگو دارد که رکن استیناف در آن، از برخی اسناد و معاهدات برای درک معنای منابع تجدید ناپذیر استفاده کرد. نکته مهم در این قضیه، عدم عضویت همه اصحاب دعوا در این اسناد و عضویت برخی دولت‌های دیگر عضو سازمان بود. (India& others v. US, WT/DS58/AB/R, 12 October 1998: paras.130-134) پنل، استناد رکن استیناف در آن قضیه را در چارچوب بند ۱ مادهٔ ۳۱ کنوانسیون معاهدات و برای درک معنای متداول اصطلاحات تعبیر کرد[2] و تبعیت از این سابقه را الزام آور ندانست (US v. EC, WT/DS291/R, 29 September 2006: 7.92–7.95) به بیانی کوتاه؛ پنل سایر اسناد بین‌المللی در قضیه میگو را به مثابه فرهنگ لغت برای رکن استیناف در نظر گرفته است.

۱- در اینجا این نقد جدی بر نظر پنل وارد است که در صورت پذیرش این معنا از واژه اعضاء، پنل موظف به تفکیک دعوا با توجه به عضویت برخی اصحاب دعوا در کنوانسیون تنوع زیستی بود.

۲- این برداشت پایگاهی در نظر رکن استیناف در قضیه میگو ندارد و صرفاً تعبیر پنل است.

۳.۲.پروندهٔ ایالات‌متحده- حقوق گمرکی جبرانی و ضد دامپینگ

یکی از مسائل مطرح در این قضیه، معنای اصطلاح «سازمان عمومی» در موافقت‌نامه یارانه‌ها و اقدامات جبرانی[1] بود. پنل برای تفسیر اصطلاح مذکور، بهره‌گیری از مواد طرح پیش‌نویس مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها را رد کرد چراکه اثرگذاری این مواد را غلبه آن‌ها بر نتایج ناشی از متن موافقت‌نامه قلمداد نمود.(China v. US, WT/DS379/R, 22 October 2010: para. 8.84)

رکن استیناف از این موضع پنل و دریافتش از رویه هیئت‌های سازمان در خصوص بند ج.۳.۳۱[2] انتقاد کرد و اظهار داشت که مسئله، غلبهٔ نتایج یک عامل تفسیر بر یافته‌های دیگر نیست زیرا بند ج.۳.۳۱، یکی از چند ابزار تفسیر برای تعیین نیت مشترک اعضای معاهده است. (China v. US, WT/DS379/AB/R, 11 March 2011: para.312)

به‌علاوه رکن استیناف در این قضیه به تفاوت اِعمال قاعده و اثرگذاری قاعده در تفسیر تأکید و خاطر نشان ساخت که قاعده قابل اعمال، ماده ۱ موافقت‌نامه یارانه‌ها و اقدامات جبرانی است لکن جهت درک و تفسیر آن ماده، از مواد طرح کمیسیون در کنار سایر ابزار تفسیر کمک گرفته می‌شود.(China v. US, WT/DS379/AB/R, 11 March 2011: para. 316) رکن استیناف در این قضیه یکی از اشتباهات رایج دولت‌ها، هیئت‌ها و اندیشمندان حقوقی نسبت به بند ج.۳.۳۱ را برجسته نمود. اگر دلالت واقعی این بند روشن گردد، مقاومت کمتری نسبت به اثرگذاری قواعد حقوق بین‌الملل بر تفسیر معاهدات دیگر وجود خواهد داشت.

۳.۳. رأی جوامع اروپایی و برخی کشورهای عضو-هواپیماهای غیر نظامی بزرگ

در این پرونده اتحادیه اروپا خواستار نقش‌آفرینی معاهده دو جانبه ایالات‌متحده و اتحادیه اروپا (۱۹۹۲) در تفسیر ماده ۱ موافقت‌نامه یارانه‌ها و اقدامات جبرانی شد. پنل، عضویت طرفین اختلاف در معاهده ۱۹۹۲ را وجه تفاوت این پرونده و قضیه محصولات زیست فناوری

1- Agreement on Subsidies and Countervailing Measures (SCM)

۲- پنل به برخی قضایا استناد نمود که در آن، هیئت‌ها اثر مواد پیش نویس طرح کمیسیون حقوق بین‌الملل بر تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان را نپذیرفته بودند و نتیجه گرفت که مواد این سند، مصداق بند ج.۳.۳۱ نیست. هیئت استیناف ضمن مخالفت تأکید نمود که این عدم پذیرش، نتیجه لحاظ کردن مواد طرح مسئولیت بوده است. (China v. US, WT/DS379/AB/R, 11 March 2011: para. 313)

دانست (EC & others v. US, WT/DS316/R, 30 June 2010: footnote. 1911) لکن از تلقی یا عدم تلقی توافقنامه به عنوان مصداقی از بند ج.۳۱.۳ طفره رفت و پس از بررسی، آن را دارای نکته‌ای جهت تفسیر ندانست. (EC & others v. US, WT/DS316/R, 30 June 2010: paras.7.388,7.389)

رکن استیناف ضمن تأیید نتیجه پنل در خصوص بی‌اثری موافقت‌نامه دو جانبه در تفسیر اظهار نمود که تفسیر صحیح از اصطلاح اعضا، باید با توجه به این نکته باشد که بند ج.۳۱.۳ نمایانگر اصل یکپارچگی سیستم است. به موجب آن، تعهدات بین‌المللی باید در فضای هنجاری‌شان به گونه‌ای تفسیر شوند که به فرآیند تفسیر حقوقی، انسجام و معنا بخشند. در تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان، زمان رجوع به یک قاعده خارج از نظام جهانی تجارت، باید تعادل ظریفی بین تعهدات بین‌المللی یک عضو سازمان و حصول اطمینان از یک رویکرد منسجم و هماهنگ به تفسیر قوانین سازمان در بین تمامی اعضای آن برقرار شود. این مرجع به بند ۹۳ همتای خود در رأی جوامع اروپایی-تجهیزات کامپیوتری نیز ارجاع داد که هدف از تفسیر معاهده را تعیین نیت مشترک اعضای معاهده مقرر کرده است و از آن عبارت نتیجه گرفت که این جمله اقتضا می‌کند در استفاده از موافقت‌نامه‌هایی که همه اعضای سازمان عضو آن نیستند، احتیاط شود. (EC & others v. US, WT/DS316/AB/R, 18 May 2011: paras. 844-845) صرف نظر از استدلال‌های هیئت‌ها که در قسمت بعد مورد نقد قرار می‌گیرد، بررسی ماهیتی موافقت‌نامه ۱۹۹۲ توسط پنل که تنها بین دو طرف لازم‌الاجرا بود، عملاً عدم پیروی از معنای مضیق اعضاست.

۳.٤ .سایر آرا

رکن استیناف در رأی پرو-محصولات کشاورزی اظهارنظر در خصوص معنای واژه اعضا را لازم ندانست و تصمیم در باب لحاظ یا عدم لحاظ توافق دو جانبه تجارت آزاد بین پرو و گواتمالا در تفسیر موافقت نامه سازمان را ضروری نشمرد. از نظر این نهاد، رویکرد موسع در اثرگذاری معاهدات خارج از سازمان بر تفسیر مواد موافقت‌نامه‌ها باعث می‌شود که مقرره‌های اسناد سازمان بسته به اعضایی که بر آن اعمال می‌شود و بسته به حقوق و تکالیف دولت‌ها در دیگر معاهدات، متفاوت تفسیر شود. (Guatemala v. Peru, WT/DS457/AB/R, 20 July 2015: para. 5.106)

در قضیه جوامع اروپایی- هورمون، اتحادیه اروپا خواستار اثرگذاری اصل احتیاط در تفسیر

مواد موافقت‌نامه اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی شد. رکن استیناف اظهارنظر در خصوص وضعیت اصل را امری انتزاعی و غیر ضرور دانست و بیان داشت که اصل احتیاط بر مفاد بندهای ۱ و ۲ ماده ۵ موافقت‌نامه مذکور فائق نمی‌آید (US v. EC, WT/DS26/AB/R, 16 January 1998: paras.123-125)

در خصوص بیانات هیئت، ذکر دو نکته ضروری است. اولاً برخلاف نظر آن مرجع، تعیین وضعیت حقوقی اصل احتیاط، امری انتزاعی نیست. اگر در نتیجهٔ مطالعات رکن استیناف، این مفهوم قاعدهٔ عرفی یا اصل کلی حقوق باشد، باید به‌موجب بند ۳.۲ تفاهم‌نامه در فرآیند تفسیر مواد موافقت‌نامه‌ها مدنظر قرار گیرد. ثانیاً در این قضیه، رکن استیناف درک نادرستی از درخواست اتحادیه اروپا داشت. مسئله، لحاظ شدنِ اصل احتیاط در تفسیر و نه اعمال مستقیم اصل بود که هیئت از فائق آمدن یا نیامدن این مفهوم بر مفاد مواد موافقت‌نامه سخن براند. این رأی نیز از جمله مصادیق خلط بحث اِعمال و اثرگذاری قاعده در تفسیر است.

در رأی شیلی- price band نقش توافق میان شیلی و مرکوسور در تفسیر بند ۲ ماده ۴ موافقت‌نامه کشاورزی مطرح شد. پنل از اعلام موضع نسبت به معنای واژه اعضا امتناع کرد و ماهیتاً مقدمه و مفاد موافقت‌نامه یادشده را بررسی نمود. از آنجا که در مقدمه آن سند، بر تبعیت از ترتیبات موافقت‌نامه های سازمان تأکید شده بود، پنل مواد آن توافق را به عنوان قاعده حقوق بین‌الملل مرتبط نشناخت. (Argentina v. Chile, WT/DS207/R, 3 May 2002: para. 7.85) باید به این نکته ظریف توجه داشت که عدم پذیرش سند اهمیت چندانی برای بحث این مقاله ندارد، مهم آن است که پنل به بررسی ماهیتی توافقی دوجانبه پرداخت و این اقدام می‌تواند عدم متابعت از معنای مضیق واژه اعضا باشد.

در قضیه جوامع اروپایی- کشتی‌های تجاری، پنل بدون اشاره به بند ج.۳۱.۳ با تکیه بر متن، سیاق، موضوع و هدف معاهده، نظر اتحادیه مبنی بر تأثیر ماده ۶۰ کنوانسیون معاهدات بر بند ۱ ماده ۲۳ تفاهم‌نامه را نپذیرفت.(Korea v. EC, WT/DS301/R, 22 April 2005: para. 7.205)

در قضیه مکزیک- مالیات بر نوشابه، مکزیک ضمن پذیرش نقض مقررات سازمان، مالیات را اقدامی متقابل معرفی کرد و بر استثنائات ماده ۲۰ گات مبتنی نمود. پنل، اعمال مقررات حقوق بین‌الملل در خصوص اقدامات متقابل را جهت تفسیر بند دال ماده ۲۰ گات نپذیرفت. (US v. Mexico, WT/DS308/R, 7 October 2005: para. 8.162)

در میان آراء مواردی وجود دارد که برخلاف رویکرد غالب، قاعده یا اصل حقوق بین‌الملل مدنظر هیئت رسیدگی قرار گرفته است که در ادامه بدان‌ها اشاره می‌شود

پنل در رأی ایالات‌متحده- فصل ۱۰ قانون کپی رایت به تعیین نقش کنوانسیون برن برای حمایت از آثار ادبی و هنری[1] پرداخت. این هیئت بدون اشاره به بند ج.۳۱.۳، یک اصل عمومی تفسیر را مطرح نمود که طبق آن باید معنایی درک شود که مواد معاهدات مختلف را با هم سازگار نماید و از تعارض میان آن‌ها جلوگیری کند. بر این اساس نتیجه گرفت که باید از تفسیر مقررات کپی رایت تریپس به نحوی متفاوت از مواد مربوطه در کنوانسیون برن اجتناب شود مگر آنکه به صراحت اسناد سازمان امری را مقرر کرده باشند. (EC v. US, WT/DS160/R, 15 June 2000: para.6.66)

پنل در دو قضیه چین - مواد خام و چین-زمین‌های کمیاب با استناد به بند ج.۳۱.۳، هماهنگی مفاد بند (ز) ماده ۲۰ گات را با اصل حاکمیت دولت بر منابع طبیعی بررسی نمود چرا که آن را از اصول بنیادین حقوق بین‌الملل و مصداق «قاعده مرتبط حقوق بین‌الملل قابل اجرا بین اعضا» اعلام کرد که بر برابری دولت‌ها در اعمال صلاحیت، استقلال بر سرزمین و بر حق وضع قاعده در قلمرو خود بدون دخالت دیگران دلالت دارد. (US v. China, WT/DS394/R, 5 July 2011: paras. 7.377–7.378; US v. China, WT/DS431/R, 26 March 2014: para. 7.262)

در قضیه ایالات‌متحده - میگو، رکن استیناف معنای اصطلاح «منابع طبیعی تمام‌شدنی» در بند (ز) ماده ۲۰ گات را محدود به منابع غیر زنده (مانند معدنی) ندانست و جهت تأیید نظرش بدون اشاره به بند ج.۳۱.۳ به چندین کنوانسیون و سند بین‌المللی چون عهدنامه حقوق دریاها رجوع کرد. (India& others v. US, WT/DS58/AB/R, 12 October 1998: paras.130–1.) در رسیدگی بعدی در همین قضیه در سال ۲۰۰۱، پنل در بند ۵.۵۷ رأی، به اسناد ارجاعی رکن استیناف و بند ج.۳۱.۳ اشاره و بیان داشت که در تفسیر می‌توان قواعد حقوق بین‌الملل را لحاظ کرد و در این قضیه، جز کنوانسیون بن (حفاظت از گونه‌های مهاجر وحشی[2])، امریکا و مالزی سایر اسناد را تصویب یا قبول دارند.(Cook, 2015: 67) بدین ترتیب در این قضیه نیز رویکرد غالب در معنای واژه اعضا اِعمال نشد.

1-The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Work, 1886
2- Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, 1979

٤. بررسی و نقد بیانات هیئت‌های رسیدگی در خصوص معنای واژه اعضا

تفسیر واژه اعضا در بند ج.۳۱.۳، در خارج از نظام حقوقی سازمان نیز امری اختلافی است و هر سه معنا یعنی؛ همه اعضای معاهده تحت تفسیر، اصحاب دعوا و برخی اعضای آن معاهده، طرفداران خود را دارد. خوانش آراء هیئت‌های رکن حل اختلاف سازمان نشان داد که رویکرد غالب، معنای مضیق از این واژه (پذیرش قاعده حقوق بین‌الملل بیرونی توسط تمامی دول عضو سازمان) است. در این قسمت، دلایل هیئت‌ها در حمایت از رویکرد مضیق که توسط برخی اندیشمندان حقوقی نیز پشتیبانی می‌گردد، نقد و بررسی می‌شود و برآیند کلی از بحث در نتیجه‌گیری، خاتمه بخش این مقاله خواهد بود.

۱) استدلال اول، استناد به تعریف واژه عضو در ماده ۲ کنوانسیون معاهدات است با این توضیح که؛ طبق ماده ۳۱، قاعده حقوق بین‌الملل بیرونی باید بر روابط میان اعضا قابل اعمال باشد. واژه عضو نیز در ابتدای کنوانسیون در بند ز.۲.۱ بدین صورت تعریف شده است: «دولتی است که به ملتزم بودن به معاهده و لازم‌الاجرایی آن رضایت داده است.» بر این اساس، قاعده حقوق بین‌الملل بیرونی باید بر روابط دولت‌هایی که خود را ملتزم به معاهده تحت تفسیر نموده‌اند، قابل اعمال باشد(فلسفی، ۱۳۹۱: ۵۸۰) لذا قاعده‌ای در تفسیر لحاظ می‌شود که توسط همه اعضای سازمان جهانی تجارت پذیرفته شده باشد. (Linderfalk, 2007: 177)

در خصوص این استدلال می‌توان بیان داشت که معنای مندرج در مادهٔ ۲ کنوانسیون معاهدات، الزاماً بر بند ج.۳۱.۳ اعمال نمی‌شود. از یک سو واژهٔ عضو در ماده ۲ کنوانسیون مذکور، لفظی مفرد و اعضا در بند ج.۳۱.۳ به صورت جمع است. از سوی دیگر، در این پیمان، دوازده بار عبارت «همهٔ متعاهدین» آمده است. اگر تعریف مادهٔ ۲ کنوانسیون معاهدات، بر لفظ جمع (دول متعاهد) اعمال می‌شد، عبارت «همهٔ متعاهدین» حشو می‌بود.

همچنین واژه اعضا در بند ج مادهٔ ۳ کنوانسیون معاهدات[1] به گونه‌ای به کار رفته که معنای

۱- این واقعیت که عهدنامهٔ حاضر ناظر بر توافق‌های بین‌المللی منعقده بین کشورها و سایر اشخاص موضوع حقوق بین‌الملل، یا توافق‌های فیما بین همان سایر تابعین حقوق بین‌الملل و یا توافق‌های بین‌المللی غیر کتبی نیست، تأثیری در موارد ذیل نخواهد داشت:

متعاهدین یک توافق، اعم از دولت و غیر دولت را دارد درحالی‌که یکی از ارکان تعریف مادهٔ ۲ کنوانسیون یادشده از عضو، دولت بودن است لذا نمی‌توان ادعا کرد که در همه مواد کنوانسیون، واژه اعضا به معنای منعکس در ماده ۲ آن معاهده به کار رفته است.(McGrady, 2008: 594)

۲) استدلال دیگر، تبعیت از منطق حاکم بر بندهای دیگر ماده ۳۱ کنوانسیون است که در آن، رویه یا توافقی باید در تفسیر لحاظ شود که مورد تأیید همه دولت‌های عضو است. (Dörr, & Schmalenbach, 2018: 610)وقتی در بندهای مختلف ماده ۳۱ کنوانسیون وین، پذیرش قاعده یا رویه توسط همه اعضا شرط است، مصادیق بند ج.۳۱.۳ نیز باید توسط همه دولت‌های سازمان پذیرفته شده باشد.

در این خصوص، بررسی کارهای مقدماتی و تمرکز بر گزارش سال ۱۹۶۶ کمیسیون حقوق بین‌الملل نشان می‌دهد که بند ج.۳۱.۳ تنها بدان جهت در مادهٔ ۳۱ قرار گرفته است که به جایی دیگر از کنوانسیون تعلق نداشته است. (McGrady, 2008: 597) لذا نمی‌توان از سایر بندهای این ماده، معنایی برای اصطلاح مندرج در بند ج.۳۱.۳ دریافت نمود.

۳) از جمله دلایل تعبیر واژه اعضا به کل اعضای معاهدهٔ تحت تفسیر، رعایت اصل رضایت عنوان شده است که می توان دو بعد برای آن تصور کرد. نخست، با اثرپذیری از یک معاهدهٔ بیرونی، بر دول طرف اختلاف تعهدی بار می‌شود که به آن رضایت نداده‌اند. دوم، درصورتی‌که خواهان و خوانده، عضو معاهدهٔ بیرونی باشند و معنای لفظ اعضا، طرفین اختلاف در نظر گرفته شود، با اِعمال قاعدهٔ بیرونی بر رضایت دیگر دول عضو معاهدهٔ تحت تفسیر خلل وارد می‌شود زیرا حقوق مندرج در اسناد سازمان به همهٔ اعضا مربوط است.

در پاسخ باید مجدداً این نکته را یادآور شد که تحمیل تعهد به دولتی که ابراز رضایت ننموده، در مقوله اعمال قواعد خارج از سازمان بر اختلاف و نه در تفسیر مواد موافقت‌نامه‌ها مطرح می‌شود. به علاوه، با این نگاه اتفاقاً رضایت طرفین اختلاف که معاهده بیرونی را پذیرفته‌اند، نادیده گرفته می‌شود همان‌طور که پنل در رأی جوامع اروپایی- محصولات زیست‌فناوری، عضویت

ج. شمول این عهدنامه بر آن دسته از روابط کشورها که به موجب توافق‌های بین‌المللی بین آن‌ها ایجاد شده و سایر اشخاص موضوع حقوق بین‌الملل نیز متعاهد آن هستند.»

اتحادیه اروپا (خوانده)، کانادا و آرژانتین (خواهان) در کنوانسیون تنوع زیستی را به کنار نهاد و تنها به دلیل عدم عضویت ایالات‌متحده، به مفاد آن معاهده اثر نداد در حالی که می‌توانست دعوا را بر اساس عضویت کشورها در آن معاهده تفکیک کند.

بعد دوم نقض اصل رضایت، در صورتی قابل طرح است که نوع حقوق و تعهدات معاهدهٔ تحت تفسیر، به هم وابسته و جامع باشد تا اثرگذاری یک قاعده بیرونی با حقوق تمامی اعضا ارتباط یابد. درحالی‌که ماهیت تعهدات موافقت‌نامه‌های سازمان، دوطرفه بوده و جمعی نیست. هدف نظام جهانی تجارت، آزادی تجارت متقابل میان اعضا است و اساساً ریشه در امتیازات طرفینی دارد. به علاوه، اگر ماهیت تعهدات موافقت‌نامه‌های سازمان، به هم وابسته و جامع بود امکان تعلیق تعهدات در نظام حل اختلاف تفاهم‌نامه پیش بینی نمی‌شد.

گروه مطالعاتی کمیسیون حقوق بین‌الملل در بحث چندپارگی نیز معتقد به اعمال تفسیر موسع از واژهٔ اعضاء بر معاهدات غیرجامع و با تکالیف متقابل است. در گزارش کمیسیون، با علم به ایجاد تفسیرهای متعدد از یک مقرره در صورت انتخاب معنای موسع، آن را به دلیل متقابل بودن تعهدات اغلب معاهدات در حقوق بین‌الملل و ایجاد زمینه اثرگذاری سایر معاهدات در تفسیر یک مقرره صحیح دانسته است. (ILC Report on Fragmentation of International Law, 2006: paras.471,472)

۴) در برخی آراء (تجهیزات کامپیوتری و هواپیماهای غیر نظامی)، هیئت‌های رسیدگی هدف از تفسیر را درک نیت مشترک اعضا اعلام کردند و بر این اساس، خواستار رعایت احتیاط در اثربخشی به مقررات خارج از سازمان در تفسیر شدند.

در این خصوص باید به بحث تفسیر در حقوق معاهدات رجوع کرد. به طور کلی سه شیوه تفسیر وجود دارد؛ تفسیر نظری، ادبی و مبتنی بر هدف. جستجوی ارادهٔ مشترک دول متعاهد، مبنای یک روش از روش‌های تفسیری (نظری) بوده و تنها رویکرد موجود نیست. به علاوه، برقراری پیوند میان اراده اعضا و تفسیر معاهده، بر تمامیت و یکپارچگی معاهده خدشه وارد می‌کند.(McGrady, 2008: 604)

۵) تضمین یکپارچگی حقوق بین‌الملل، توجیه دیگر هیئت‌های رسیدگی برای برداشت مضیق از واژه اعضا است با این توضیح که اگر لفظ اعضا به طرفین اختلاف تعبیر شود، در هر قضیه، بسته به معاهدات بیرونی حاکم بر طرفین اختلاف، تفسیر مواد موافقت‌نامه‌های سازمان متفاوت می‌شود

و این امر با ضرورت یکدستی در تصمیم‌گیری و حفظ یکپارچگی قواعد حقوق بین‌الملل در تضاد است.

اگر با دقت به ادعای هیئت رسیدگی نگریسته شود، رویکرد مضیق در راستای یکپارچگی حقوق سازمان و نه حقوق بین‌الملل است ضمن آنکه دستیابی به تفسیری یکپارچه از معاهده در وضعیت کنونی حقوق بین‌الملل، ناممکن است. به طور کلی وجود نظام‌های متفاوت ذیل یک معاهده (مثلاً از طریق حق شرط)، امری متعارف است به خصوص در نظامی چون جهانی تجارت که متقابل بودن منافع و تعهدات دولت‌ها، امری ذاتی است و دستیابی به نتایج متفاوت در قضایای مختلف مشکل‌ساز نیست. (McGrady, 2008: 601-602) به واقع اگر دغدغهٔ هیئت‌های رسیدگی یکپارچگی حقوق بین‌الملل است، باید با رویکرد موسع از معنی اعضا (Franken & Burchardi, 2007: 50) اجازه دهند سایر قواعد حقوق بین‌الملل مرتبط در تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان وارد شوند نه آنکه نظام جهانی تجارت را به صورت جزیره‌ای جدا از حقوق بین‌الملل درآورند.

نکته آخر آنکه، وقتی بر اساس بند ۲ مادهٔ ۹ سند مؤسس سازمان، تفسیر رسمی مواد موافقت‌نامه‌ها با اکثریت سه چهارم اعضاء کنفرانس وزیران و شورای عمومی به دست می‌آید، باید این گونه از قیاس اولویت استفاده کرد (Franken & Burchardi, 2007:49) که وقتی برای تفسیر رسمی اسناد سازمان، موافقت همهٔ اعضا شرط نیست، در یک اختلاف به‌طریق‌اولی نباید چنین ملاکی در نظر گرفته شود.

در مجموع، در کنار رویهٔ هیئت‌های رسیدگی رکن حل اختلاف سازمان، برداشت مضیق از واژه اعضا در بند ج.۳۱.۳، به عنوان یک دیدگاه در حقوق معاهدات مطرح است لکن با دلایل محکمی پشتیبانی نمی‌شود و ملاحظات مهمی از حقوق بین‌الملل را نادیده می‌گیرد.

نتیجه‌گیری

تفسیر معاهده توسط مراجع قضایی و شبه قضایی بین‌المللی، تفسیر اصیل نیست اما برای حل و فصل اختلافات طرفین اجتناب‌ناپذیر است و در عین حال، راهنمای خوبی برای مفسران اصلی معاهدات یعنی تابعان حقوق بین‌الملل است. در نظام حقوقی جهانی تجارت، هیئت‌های رسیدگی رکن حل و فصل سازمان، محل رجوع دولت‌هایی است که برای اختلافاتشان به مذاکره متوسل

شده و موفقیت آمیز نبوده است. این هیئت‌ها ملزم به رسیدگی بر اساس مواد تفاهم‌نامه هستند. طبق بند ۳.۲ سند مذکور و قواعد عرفی تفسیر، سایر قواعد مرتبط حقوق بین‌الملل در تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان اثرگذارند. هیئت‌ها هر سه مورد قواعد معاهداتی، عرفی و اصول کلی حقوق را قاعده حقوق بین‌الملل می‌دانند و خود را ملزم به اثربخشی به این قواعد (البته با رعایت سایر شرایط ماده ۳۱ کنوانسیون معاهدات) می‌دانند. به رغم این الزام، مطالعه آراء رکن حل اختلاف سازمان نشان می‌دهد موانعی از سوی هیئت‌های رسیدگی بر ورود این قواعد به فرآیند تفسیر اسناد سازمان ایجاد شده است.

در وهله اول، هیئت‌های رسیدگی به بیانشان در رأی ایالات‌متحده -بخش ۳۰۱ قانون تجارت پای بند نیستند و مؤلفه‌های تفسیر را به عنوان اجزاء یک قاعده هم‌بسته و جامع به کار نمی‌گیرند. این مراجع غالباً بر متن و معنای واژگان تمرکز می‌کنند و این معانی را از فرهنگ لغت عمومی استخراج می‌نمایند. با این روش، عبارات و اصطلاحات تفسیر می‌شوند و نوبت به استفاده از سایر ابزار تفسیر نمی‌رسد. متن‌محوریِ هیئت‌های رسیدگی، مانعی جدی بر ورود هر سه قاعده مرتبط معاهداتی، عرفی و اصل کلی حقوق به تفسیر مواد موافقت‌نامه‌های سازمان است.

مانع دوم، معنایی است که هیئت‌های رسیدگی از واژه اعضا مندرج در بند ج.۳۱.۳ کنوانسیون معاهدات اختیار کرده‌اند و عملاً قواعد معاهداتی را از اثرگذاری بر تفسیر محروم می‌کنند. توضیح آنکه، قواعد یک معاهده دیگر در صورتی به عنوان قاعده مرتبط و قابل اعمال بر اعضا در تفسیر موافقت‌نامه‌های سازمان لحاظ می‌شود که تمام کشورهای عضو به آن معاهده نیز پیوسته باشند. در عالم واقع بعید است معاهدهٔ جامع دیگری وجود داشته باشد که بیش از صد و شصت عضو سازمان، به آن نیز ملتزم باشند. با این منطق، اگر همه اعضای سازمان عضو معاهده‌ای باشند و یک کشور جدید عضو سازمان شود که به آن معاهده ملتزم نباشد، از آن لحظه، دیگر آن معاهده بر تفسیر اسناد سازمان اثر ندارد! تداوم این رویکرد، نقض صریح بیانات هیئت‌های رسیدگی در آراء بنزین و مشروبات الکلی است که از یک سو مقتضای بند ۳.۲ تفاهم‌نامه را تفسیر قواعد موافقت‌نامه‌های سازمان در فضای حقوق بین‌الملل اعلام می‌کنند و از سوی دیگر با عملکردشان، این بند را از معنا تهی می‌سازند.

به جهت تبعات غامضی که معنای مضیق لفظ اعضا به همراه دارد گاه هیئت‌ها کم و بیش از آن فاصله می‌گیرند و به رغم طفره رفتن از تفسیر واژه اعضا، موافقت‌نامه‌های بیرونی را ماهیتاً بررسی

می‌کنند مانند آنچه در قضیه جوامع اروپایی و برخی کشورهای عضو-هواپیماهای غیر نظامی بزرگ رخ داد.

صرف نظر از آنکه تفسیر مضیق از واژه اعضا در حقوق معاهدات یکی از برداشت‌های موجود است، از دلایل تقویت این رویکرد در تصمیمات هیئت‌های رسیدگی، برداشت نادرست از ماده ۳۱ کنوانسیون وین معاهدات است. از آنجا که هیئت‌ها طبق بند ۳.۲ تفاهم‌نامه مکلف به عدم افزایش یا کاهش حقوق و تعهدات دولت‌ها ذیل اسناد سازمانند، گاه فحوای ماده ۳۱ کنوانسیون معاهدات را اعمال قاعده بیرونی بر اختلاف تلقی می‌کنند در حالی که این ماده بر وضعیت تعارض میان قواعد حاکم نیست و بند ج.۳۱.۳ مربوط به وضعیتی است که دو قاعده امکان خوانده شدن به صورت توأم را دارند. قاعده قابل اعمال در هر اختلاف، مواد موافقت‌نامه‌های سازمان است و قواعد معاهدات دیگر (بدون آنکه مواد موافقت‌نامه‌های سازمان را اصلاح یا تغییر دهند) تنها توضیح می‌دهند که تعهدات آن مواد چگونه اِعمال شوند.

در مجموع از مراجع بین‌المللی از جمله هیئت‌های رسیدگی سازمان جهانی تجارت انتظار می‌رود به هنگام تفسیر معاهدات، در عین توجه به اقتضا و فحوای قاعده کلی تفسیر و مؤلفه‌های آن، مانع از خودبسندگی خرده نظام‌ها شده و در مسیر تقویت یکپارچگی نظام حقوق بین‌الملل گام بردارند.

References

Books & Articles

[1] Cook, G. (2015), A digest of WTO jurisprudence on public international law concepts and principles, Cambridge University Press

[2] Dörr, O., & Schmalenbach, K. (2018), Vienna convention on the law of treaties, Springer

[3] Franken, L., & Burchardi, J. E., (2007), Assessing the WTO Panel Report in EC-Biotech, Journal for European Environmental & Planning Law, Vol. 4, No. 1

[4] Gruszczynski, L., (2012), Customary Rules of Interpretation in the Practice of WTO Dispute Settlement Bodies in Nollkaemper, A., Fauchald, O. K. (eds.),The Practice of International and National Courts and (De) Fragmentation of International Law, Hart Publishing, Oxford

[5] Henckels, C., (2006), GMOs in the WTO: A Critique of the Panel’s Legal Reasoning in EC- Biotech, Melbourne Journal of International Law, Vol. 7

[6] Linderfalk, U., (2007), On the Interpretation of Treaties, Springer, Dordrecht,

[7] McGrady, B., (2008), Fragmentation of International Law or Systemic Integration of Treaty Regimes: EC Biotech Products and the Proper Interpretation of Article 31 (3)(c) of the Vienna Convention on the Law of Treaties, Journal of World Trade, Vol. 42
[8] Quereshi, Ah., (2015), Interpreting WTO Agreement: Problems and Perspective, Cambridge University Press, Cambridge
[9] Van den Bossche, P. & Werner zdouc, W., (2022), The law and policy of the World Trade Organization: text, cases and materials. 5th ed, Cambridge University Press
[10] Villiger, M. E. (2009), Commentary on the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties. Brill
[11] Young, M. A., (2007), The WTO's Use of Relevant Rules of International Law: An Analysis of the Biotech Case , International and Comparative Law Quarterly, Vol. 56, No. 4
[12]Ansari, A., Hajian, M., (2017), Principles of Law and Interpretation of WTO Regulations, Private Law Research, Vol. 14 (in Persian)
[13]Falsafi, H., (2011), International Law of Treaties, Tehran, Farhang Nashr No Pub, 3rd Edition.(in Persian)
[14]Karimi, S., (2019), The Comparative Study of the of the Bona Fide Application in the Process of Interpretation of Agreements before Dispute Resolution Bodies of WTO, Quarterly of Legal Encyclopedia, Vol. 7 (in Persian)
[15]Shamsaee, M., (2012), Word Trade Organization and International Legal Order, Public Law Research, No. 37 (in Persian)

Cases & Instruments

[1] Agreement on Sustainable and Countervailing Measures (SCM), 1994
[2] Antigua and Barbuda v. US, WT/DS285/AB/R, 7 April 2005
[3] Argentina v. Chile, WT/DS207/R, 3 May 2002
[4] Argentina v. Uruguay, ICJ, judgment of 20 April 2010
[5] Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro, ICJ, judgment of 26 February 2007
[6] Botswana v. Namibia, , ICJ, judgment of 13 December 1999
[7] Brazil v. EC, WT/DS269/AB/R, 12 September 2005
[8] Brazil v. EC, WT/DS69/AB/R, 13 July 1998
[9] China v. US, WT/DS379/AB/R, 11 March 2011
[10] China v. US, WT/DS379/R, 22 October 2010
[11] Convention on Biological Diversity (CBD), 1993
[12] Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, 1979
[13] Costa Rica v. Nicaragua, ICJ, Judgment of 13 July 2009
[14] EC & others v. US, WT/DS316/AB/R, 18 May 2011
[15] EC & others v. US, WT/DS316/R, 30 June 2010
[16] EC v. Japan, WT/DS8/AB/R, 4 October 1996

[17] EC v. US, WT/DS160/R, 15 June 2000
[18] Germany v. US, ICJ, judgment of 27 June 2001
[19] Guatemala v. Peru, WT/DS457/AB/R, 20 July 2015
[20] Guinea-Bissau v Senegal, ICJ, Judgment of 12 November of 1991
[21] Hassan v. UK, ECtHR, App No 29750/09, ECHR, Judgment of 16 September 2014
[22]ILC Report on Fragmentation of International Law: Difficulties Arising from the Diversification and [23]Expansion of International Law, 2006
[24] India& others v. US, WT/DS58/AB/R, 12 October 1998
[25] Korea v. EC, WT/DS301/R, 22 April 2005
[26] Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa, ICJ, Advisory Opinion of 21 June 1971
[27] Libya v Chad, ICJ, judgment of 3 February 1994
[28] Mexico v. US, ICJ, judgment of 31 March 2004
[29] Mexico v. US, WT/DS344/AB/R, 30 April 2008
[30] Nicaragua and Colombia ICJ, Preliminary Objections of 17 March 2016
[31] Peru v Chile, ICJ, Judgment of 27 January 2014
[32] Somalia v Kenya, ICJ, Preliminary Objections of, 2 February 2017
[33] The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Work, 1886
[34] The Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity, 2000
[35] Understanding on Rules and Procedure Governing the Settlement of Disputes (DSU)
[36] US v. China, WT/DS363/AB/R, 21 December 2009
[37] US v. China, WT/DS394/R, 5 July 2011
[38] US v. China, WT/DS431/R, 26 March 2014
[39] US v. EC, WT/DS26/AB/R, 16 January 1998
[40] US v. EC, WT/DS291/R, 29 September 2006
[41] US v. India, WT/DS50/AB/R, 19 December 1997
[42] US v. Mexico, WT/DS308/R, 7 October 2005
[43] Venezuela & Bolivarian v. US, WT/DS2/AB/R, 29 April 1996
[44] Venezuela & Bolivarian v. US, WT/DS2/AB/R, 29 April 1996